

**Právní příručka pro tvůrce plakátů aneb:
„Autorská práva ohledně plakátů
vytvořené pro Město jedincem /
tvůrcem, který je zároveň členem
místní Kulturní komise.“**

Určeno pro veřejné použití a nauku, pro kohokoli, kdo řeší osobně tuto problematiku. Věnováno všem tvůrcům, kteří se ještě nevzdali a snaží se v této šílené době ještě tvořit nějaké hodnoty a umění. Věnováno všem obcím a městům, kteří se rozhodli s těmito umělci spolupracovat, vážit si jich a neztrácovat jejich schopnosti a nedělat věci amatérsky po svém, či nechat za lidskou schopnost a umění pracovat bezduchou umělou inteligenci.

Autoři příručky: Jan Pospíšil, Marie Valentová, Michael Bok

Tato příručka vznikala, v době, kdy jsem následující problémy osobně řešil. Týká se tedy mě osobně. Takže si za mé jméno dosadte své 😊. Žádná další konkrétní jména nejsou uváděna, z důvodu osobní ochrany práv – tam si vždycky můžete dosadit koho potřebujete. (MB)

- Následující obsah a poradenství se týká autorských práv k plakátům, které pro Město Nová Včelnice (respektive pro Kulturní komisi) vytváří pan **Michael Bok**, který je zároveň členem této komise. Není zastupitelem města, ani OSVČ.

1. ROZBOR AUTORSKÉHO PRÁVA

Autorská práva v České republice upravuje **zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon**. Níže uvádím klíčové principy, které se na tuto situaci vztahují.

Klíčové principy autorského práva

1. Autorství a Osobnostní práva:

- **Autor** je vždy **fyzická osoba**, která dílo vytvořila (v tomto případě pan Michael Bok, Tvůrce). Autorství vzniká okamžikem vytvoření díla a nelze jej převést.
- Autorovi náleží **osobnostní práva** (např. právo rozhodnout o zveřejnění díla, právo na označení autorství, právo na nedotknutelnost díla), kterých se **nemůže vzdát** a jsou **nepřevoditelná**. Město musí při užití plakátu uvést jeho jméno (pokud nejde o dílo anonymní nebo to není výslovně ujednáno jinak a je to obvyklé).

2. Majetková práva a Licence:

- Autorovi náleží i **majetková práva** (právo dílo užít a udělit licenci k užití), která jsou **převoditelná**.
- Pro to, aby Město mohlo plakáty legálně užívat (tisknout, zveřejňovat, vystavovat), musí s autorem uzavřít **licenční smlouvu** (podle občanského zákoníku). Tato smlouva by měla specifikovat:
 - **Rozsah užití** (např. tisk plakátů, zveřejnění na webu/sociálních sítích Města).
 - **Dobu a území užití**.
 - Zda se jedná o **výhradní** (jen Město) či **nevýhradní** licenci.
 - **Odměnu** za poskytnutí licence (ta může být i nulová, pokud se autor rozhodne dílo poskytnout bezplatně).

👉 Specifické aspekty (Členství v komisi)

Skutečnost, že Tvůrce je **zároveň členem Kulturní komise**, nemá přímý vliv na vznik a podstatu autorských práv. Plakát není automaticky považován za tzv. **zaměstnanecké dílo** (které vzniká v pracovněprávním vztahu, který členství v komisi obvykle nezakládá).

- **Doporučení pro Město:**

- Město by mělo mít s Tvůrcem **písemnou licenční smlouvu** nebo alespoň **objednávku s jasnými podmínkami užití** (licencí), aby bylo právní postavení obou stran ohledně užití plakátů jednoznačně ošetřeno.
- Pokud je Tvůrce za svou práci odměňován, měla by odměna zohledňovat i poskytnutí licence. Pokud pracuje na bázi dobrovolnosti, měla by smlouva (či jiný dokument) jasně potvrdit **bezplatné poskytnutí licence** Městu pro dané účely.

Závěr

Autorem a nositelem osobnostních a majetkových práv k plakátům je **Michael Bok**. Město Nová Včelnice potřebuje k legálnímu užívání plakátů **licenci** od autora, jejíž podmínky by měly být **písemně ujednány**, ideálně prostřednictvím licenční smlouvy.

V následujících kapitolách si rozebereme jednotlivé případy, které jsem řešil a třeba i nevyřešil. Tady je ale máte, ať je vy – už zdárně vyřešíte 😊.

- Příklady toho, jak se mají řešit problémy ze všech stran.
- Tipy a návody na smírná řešení.
- Poučení o autorství podrobněji.
- Jak jako autor zvládnout mylné představy lidí kolem sebe.
- Vyvrácení mylných tvrzení a argumentů ze strany členů kulturní komise.
- Ochrana díla před znehodnocením.
- Podpis autora, nebo jeho uvedení.

2. MYLNÁ MYŠLENKA AUTORSTVÍ

OTÁZKA:

Co když město, či kulturní komise (její vedoucí či členové), neuvádí, nebo nechce uvádět autora a „je to tvrzeno“ pro to, protože že plakát přece vzešel z kulturní komise. Přesto že fyzický tvůrce plakátu je ale stále jeden?

ODPOVĚĎ:

Pokud **Město (Uživatel)** neuvede **Autora** (pana Michaela Boka) a tvrdí, že dílo (plakát) "vzešlo od kulturní komise", jedná se o **porušení autorských práv**, konkrétně **osobnostních práv** autora, a to i v případě, že by Město mělo řádně sjednanou licenci k užití díla.

Zde je rozdělení právní situace a možných důsledků:

1. Porušení osobnostních práv autora

A. Právo na autorství

- Podle **Autorského zákona** je Tvůrce (pan Bok) **jediným Autorem** díla jako fyzická osoba. Kulturní komise, jako kolektivní orgán Města, nemůže být autorem.
- Tvrdit, že dílo "vzešlo od kulturní komise" a neuvedení skutečného autora je přisvojení si autorství, které je porušením **osobnostního práva** autora na **určení autorství** (§ 11 odst. 1 písm. a) autorského zákona).

B. Právo na uvedení jména

- Autor má právo rozhodnout o tom, zda a jakým způsobem má být jeho autorství u díla uvedeno. Pokud Město neuvede jméno autora (nebo zvolený pseudonym, např. Oxaren), porušuje tím jeho **osobnostní právo na uvedení autorství**.
- **Majetková práva** (licence, úplata) a **osobnostní práva** jsou na sobě **nezávislá**. I když by Město zaplatilo plnou odměnu a mělo neomezenou licenci, **stále musí uvádět autora**, ledaže se Autor tohoto práva **výslovně a prokazatelně vzdal**, což u osobnostních práv není jednoduché.

2. Právní důsledky pro Město

V takovém případě se Autor může vůči Městu domáhat právní ochrany dle § 40 autorského zákona.

Právní prostředek	Popis
Zákaz zásahu	Autor může požadovat, aby Město zanechalo protiprávního jednání (okamžitě začalo uvádět jeho jméno u plakátů).
Odstranění následků	Může požadovat odstranění následků zásahu do svých práv, např. stažení (či přelepení) plakátů bez uvedení autora a jejich nahrazení plakáty s uvedeným autorstvím.
Omluva	Má právo na přiměřené zadostiučinění , nejčastěji ve formě veřejné omluvy (např. v obecním tisku, na webu Města).
Náhrada škody	Může požadovat náhradu skutečně vzniklé škody (pokud by mu porušením práv vznikla újma, např. zmařená obchodní příležitost).
Bezdůvodné obohacení	Může požadovat vydání bezdůvodného obohacení , které Město získalo porušením jeho práv, a to až do dvojnásobku obvyklé odměny (§ 40 odst. 4 autorského zákona).

3. Role člena komise

Skutečnost, že je Tvůrce zároveň členem Kulturní komise, nemění nic na jeho postavení **Autora**. Město (ani komise) **nesmí** využívat jeho postavení pro obcházení zákonných povinností plynoucích z autorského práva.

Závěr: Město **je povinno** autora Michaela Boka uvádět, a to i v případě, že se jedná o neplacené dílo nebo dílo pro komisi, jejímž je členem.

Neuvedení je závažným porušením jeho osobnostních práv.

3. AUTORSTVÍ JE JEN JEDNO

OTÁZKA:

Vedoucí kulturní komise tvrdí, že plakát je práce všech členů, protože obsahuje informace, např. informace, které vymyslela a shodla se na nich kulturní komise dohromady.

ODPOVEĎ:

Tvrzení, že plakát je **prací všech členů komise** jen proto, že obsahuje **informace** (např. program), na kterých se komise shodla, je z pohledu českého **autorského práva nesprávné**.

Zde je rozdělení, proč se jedná o mylnou interpretaci Autorského zákona:

1. 🖼️ Autorské dílo vs. Informace a Myšlenka

Autorské právo chrání **konkrétní a jedinečné vyjádření** díla, nikoli myšlenky, náměty, postupy nebo informace.

Co je chráněno (Autor pan Bok)	Co chráněno není (Komise)
Grafické zpracování (kompozice, barvy, typografie, vizuální prvky).	Obsahové informace (čas akce, místo konání, program).
Konkrétní design plakátu.	Myšlenka uspořádat danou akci.
Jedinečný výsledek grafické tvorby.	Pouhý údaj nebo denní zpráva.

Zákonný princip:

Vytvoření autorského díla (plakátu) je **tvůrčí činnost** (grafický design). Vymyšlení **programu** je **organizační a myšlenková činnost**. Druhá jmenovaná, ač je pro plakát klíčová, sama o sobě autorskoprávní ochranu nezakládá a nikoho nečiní **spoluautorem** grafického díla.

2. 🧑‍🤝‍🧑 Spoluautorství (Kolektivní dílo)

Aby byla celá Kulturní komise (nebo vedoucí) považována za **spoluautory** plakátu, museli by se na **vlastní tvůrčí činnosti** (tedy na grafickém designu) podílet tak, že by jejich příspěvky splňovaly znaky autorského díla (jedinečnost a tvůrčí činnost).

- **Příspěvek komise:** Předání informací o programu (Sejdeme se v 17:00 nebo Na programu bude hudba) je jen **zadání** nebo **podklad** pro grafika. Poskytnutí podkladů, konzultace nebo schválení textu **nečiní** z komise spoluautory.

- **Autor plakátu:** Autor (pan Bok) je fyzická osoba, která tvůrčím způsobem převedla tyto informace a myšlenky do **objektivně vnímatelné grafické podoby**.
- **Závěr:** Vedoucí komise ani komise jako celek **nejsou spoluautory** plakátu, protože se nepodíleli na jeho **jedinečném a tvůrčím grafickém vyjádření**.

3. Správné právní postavení

- **Autor/Tvůrce grafického díla:** Michael Bok.
- **Nabyvatel/Uživatel díla (a poskytovatel podkladů):** Město Nová Včelnice, prostřednictvím Kulturní komise.

Vedoucí komise má právo a povinnost schvalovat **obsahovou stránku** (program, texty), ale **nemá právo** přisuzovat komisi autorství ke **grafickému dílu**, které vytvořil pan Bok. Neuvedení pana Boka jako autora by bylo i v tomto případě porušením jeho **osobnostních práv**.

4. UVEDENÍ PODPISU AUTORA NA DÍLE I JINDE

OTÁZKA: Může být za uvedení autorství považován podpis, který sám autor umístí na každý plakát, který vytvoří?

ODPOVĚĎ: Ano, **podpis**, který autor (pan Michael Bok) sám umístí na každý plakát, **může být a obvykle je považován za řádné uvedení autorství** ve smyslu autorského zákona.

Zde je vysvětlení, proč tomu tak je a co je důležité:

Podpis jako splnění zákonné povinnosti

Podle § 11 odst. 1 písm. a) autorského zákona má autor **právo rozhodnout o zveřejnění svého díla** a má **právo osobovat si autorství**, což zahrnuje právo **být uveden** u svého díla.

1. **Forma uvedení:** Zákon **nestanoví přesnou formu ani místo**, kde musí být autorství uvedeno. Je důležité, aby bylo uvedení autorství **zřetelné** a **obvyklé** vzhledem k povaze díla. U grafického designu (plakátů) je autorská signatura, ať už v rohu plakátu, pod poznámkou nebo v tiráži, naprosto standardním a přijímaným způsobem.
2. **Kdo uvádí:** Autor má právo rozhodnout, **jakým způsobem** má být u díla uvedeno jeho jméno (nebo pseudonym "Oxaren"). Pokud tedy pan Bok sám na plakát umístí svůj podpis nebo pseudonym, **splnil tím svou vlastní požadavek** na uvedení autorství, a Město (jako uživatel) má v tomto ohledu svou povinnost splnění.

Upozornění pro Město (Uživatele)

Přestože podpis Autora na plakátu postačuje, mělo by Město dbát na následující body, zejména při digitálním šíření:

- **Online Verze:** Pokud Město zveřejňuje plakát na webu, Facebooku, nebo v e-mailovém newsletteru, mělo by se ujistit, že podpis na plakátu je **čitelný a zachovaný**. Navíc je profesionální praxí **uvést autora i v doprovodném textu** (např. "Grafika: Michael Bok", nebo „design © Michael Bok“), pokud je podpis na samotném plakátu velmi diskrétní.
- **Nedotknutelnost díla:** Město **nesmí** podpis Autora z plakátu **odstraňovat, zakrývat** ani jej jakkoli neoprávněně měnit. Odstranění podpisu by představovalo porušení práva na uvedení autorství a zároveň zásah do **nedotknutelnosti díla**.
- **Licenční smlouva:** Pro právní jistotu je vždy nejlepší mít ve smlouvě (nebo objednávce) **písemně zakotveno**, že se autor a město dohodli, že za uvedení autorství je považována signatura umístěná přímo na grafice Autorem.

Shrnutí: **Ano**, podpis Autora, který sám umístí na plakát, je **platným uvedením autorství** a Město nemusí v takovém případě provádět další úpravy plakátu.

5. PLAKÁT JAKO UMĚLECKÉ AUTORSKÉ DÍLO

OTÁZKA: Je každý jednotlivý plakát uměleckým Autorským dílem? („To je klíčová otázka, protože určuje, co je chráněno.“)

ODPOVĚĎ: Ano, každý jednotlivý plakát vytvořený panem Bokem je potenciálně Autorským dílem, pokud splňuje základní zákonné podmínky.

Podle českého Autorského zákona (§\S 2§) je autorské dílo definováno jako:

"...dílo literární a jiné **dílo umělecké** a dílo vědecké, které je **jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora** a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě..."

Grafické dílo (kam plakáty spadají) je výslovně uvedeno ve výčtu děl, které mohou být předmětem autorského práva.

Tři klíčové podmínky pro ochranu plakátu

Aby mohl být plakát považován za autorské dílo, musí splňovat tyto tři znaky, které se posuzují u každého plakátu zvlášť:

1. Jedinečnost a Tvůrčí činnost

- **Musí být původní.** Plakát musí být **jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti** pana Boka.
- **Co to znamená v praxi?** Pokud pan Bok použil originální kompozici, vlastní grafické prvky, neobvyklé barevné kombinace nebo jiné prvky, které překračují pouhé **řemeslné nebo technické zpracování** (např. jen vložení textu a loga do předpřipravené šablony), je dílo **tvůrčí a jedinečné**.
- Většina grafických návrhů na plakáty splňuje tuto podmínku.

2. Objektivně vnímatelná podoba

- Plakát musí být vyjádřen tak, aby jej bylo možné vnímat smysly. Digitální soubor, vytištěný plakát, náhled na monitoru – **všechny tyto podoby splňují** tuto podmínku.
- Autorské právo **vzniká automaticky** okamžikem, kdy je dílo takto vyjádřeno (např. uloženo v počítači). Není nutná registrace ani symbol ©

3. Fyzická osoba (Autor)

- Autorem je vždy **fyzická osoba**, která dílo vytvořila (pan Michael Bok).

Důsledek pro sérii plakátů

Pokud pan Bok vytvoří například 10 různých plakátů pro 10 různých akcí, přičemž každý má jinou grafiku, barvy a kompozici, pak **každý z těchto 10 plakátů je samostatným autorským dílem** a požívá nezávislé ochrany. I když použije stejný vizuální styl (fonty, logo Města), **konkrétní grafická kompozice** pro danou akci je to, co se chrání jako autorské dílo.

 Pamatujte: I u sériové práce, kde se používají podobné prvky (jako je vizuální identita Města), je to **konkrétní ztvárnění pro daný účel**, které Autorský zákon chrání.

6. ÚPRAVY PLAKÁTU A NEDOTKNUTELNOST DÍLA

OTÁZKA:

Do jaké míry si mohou členové kulturní komise dovolit při náhledu na plakát, tj. Na ukázaný návrh vznášet námitky například na změnu barev, nebo fontu, a podobně?

ODPOVĚĎ:

Jedná se o střet mezi **osobnostním právem autora na nedotknutelnost díla** a **potřebou objednatele** (Města/Komise) dosáhnout optimálního propagačního výsledku.

Zde je rozdělení pravomocí a doporučený postup:

Právo autora vs. právo objednatele

1. Právo autora (Michaela Boka) – Osobnostní práva

Autorský zákon chrání Tvůrce plakátu před změnami, které by snížily hodnotu jeho díla.

- **Nedotknutelnost díla (§\S 11\§ Autorského zákona):** Autor má právo udělit **souhlas** k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého díla.
- **Prakticky:** Pokud Město/Komise trvá na změně fontu nebo barvy, která by podle názoru pana Boka **snížila uměleckou nebo odbornou hodnotu** jeho grafického návrhu, má pan Bok **právo takovou změnu odmítnout**.

2. Právo objednatele (Město/Komise) – Majetková práva

Objednatel má zájem na tom, aby plakát splnil svůj **kommunikační účel**.

- **Přípustné zásahy:** Komise (Město) má právo vznášet **návrhy a připomínky** k úpravám, které souvisí s:
 - **Funkčností** (např. font je nečitelný z dálky, barvy nekorespondují s vizuální identitou Města).
 - **Obsahem** (opravy textu, programové detaily).
- **Hranice:** Návrhy na změny jsou povolené, ale Komise **nesmí tyto změny jednostranně nařídit a provést** bez souhlasu autora, pokud by se jednalo o zásah do uměleckého vyjádření.

Doporučený postup pro smírné řešení

Ideální je, pokud je **míra zásahu předem sjednána** v objednávce nebo licenční smlouvě:

1. **Stanovte pravidla předem:** Mělo by být ujednáno, že **drobné změny** (jako je velikost písma nebo posun prvků pro lepší funkčnost) jsou povoleny.

2. **Větší změny:** U zásadních změn (kompletní změna fontu, barevné palety, kompozice) by měl být **vyžadován písemný souhlas autora**.
3. **Argumentace:** Členové komise by měli vznášet námitky s **věcnou argumentací** (např. *“Tento font se nehodí k naší cílové skupině/je nečitelný na pozadí”*), namísto subjektivního *“nelíbí se mi ta barva”*.
4. **Konečné slovo u autora:** V konečném důsledku, pokud se autor s objednatelem nedohodne, má autor právo odmítnout takovou úpravu, která by snižovala hodnotu jeho díla. **Město má pak právo odmítnout převzít a užít dílo**, které nesplňuje jeho požadavky, ale **nesmí ho neoprávněně upravit a následně užít**.

Závěr: Členové komise mohou vznášet námitky (včetně barev a fontů), ale **nemohou autora donutit** k provedení takové změny, která by narušila jeho osobnostní právo na nedotknutelnost autorského díla.

7. NESPRÁVNÁ PUBLIKACE PLAKÁTU V TISKU

OTÁZKA:

Členkou Kulturní komise je také knihovnice, která je zároveň předsedkyně redakční rady místního zpravodaje. Autor plakátu marně upozorňuje že plakát ve zpravodaji je třeba zveřejnit na celou stranu tj.(A5) aby byl čitelný. To se ale neděje, a plakáty jsou leckdy zmenšeny na A6 a dány vedle sebe.

ODPOVĚĎ:

Toto je další příklad střetu mezi **funkčností/potřebami Města** a **nedotknutelností autorského díla**, navíc komplikovaný dvojí rolí knihovnice (členka komise a předsedkyně redakční rady).

Zde je rozbor situace z pohledu autorského práva a doporučené řešení.

Autorské právo a Rozsah užití

Zmenšení plakátu na nečitelnou velikost je primárně porušením **osobnostních práv autora** a potenciálně i **majetkových práv**, pokud to není povoleno v licenční smlouvě.

1. Porušení osobnostních práv: Znehodnocení díla

Autor má podle § 11 odst. 3 Autorského zákona právo na to, aby jeho dílo nebylo užito způsobem **snižujícím jeho hodnotu**.

- Pokud je plakát (který je autorským dílem) zmenšen do té míry, že se stane **nečitelným** a **zcela ztratí svou komunikační/propagační funkci** (pro kterou byl vytvořen), jde o zjevné **snížení hodnoty díla**.
- **Argument autora:** Pan Bok má silný argument, že nevhodným zmenšením je dílo znehodnoceno, což je v rozporu s autorským právem. Autor má dokonce právo **zakázat užití** svého díla takovýmto způsobem.

2. Porušení majetkových práv: Úprava rozsahu

Pokud licenční smlouva s Městem (nebo Komisí) **výslovně nestanoví**, že plakát smí být pro účely zpravodaje zmenšen na formát A6 nebo menší, pak takové užití **přesahuje sjednaný rozsah licence**.

- Město získalo licenci pro užití plakátu, ale toto užití musí probíhat způsobem, který je **obvyklý** a který **není v rozporu se sjednaným účelem** (propagace).
- Pokud autor opakovaně upozorňuje na problém čitelnosti, Město (Redakční rada) takové užití provádí v **rozporu s dobrou vírou** a proti vůli autora.

Role knihovnice a Řešení konfliktu

Role knihovnice jako **předsedkyně redakční rady** místního zpravodaje je zde klíčová. Redakční rada je nositelem odpovědnosti za publikaci.

1. **Povinnost redakční rady:** Redakční rada (a tedy i její předsedkyně) je odpovědná za dodržování právních předpisů, včetně Autorského zákona. Musí zajistit, aby **technické provedení** užití díla (zmenšení) nevedlo k porušení práv.
2. **Řešení v rámci Komise:** Autor by měl oficiálně **zaslat Kulturní komisi a Redakční radě písemnou námitku**, kde se odvolá na § 11 odst. 3 Autorského zákona (snížení hodnoty díla) a **výslovně zakáže** takové užití plakátu, které vede k jeho nečitelnosti.
3. **Možná právní ochrana:** Pokud by Redakční rada i nadále plakáty zmenšovala a snižovala tak jejich hodnotu, má pan Bok právo domáhat se u soudu, aby bylo Městu **zakázáno dílo nadále tímto způsobem užívat** (tj. publikovat nečitelné zmenšeniny).

Jak to ošetřit do budoucna

Nejlepší prevencí je, aby **licenční smlouva** obsahovala jasné ustanovení o technickém provedení.

- **Doporučená formulace ve smlouvě:**

"Nabyvatel licence (Město) se zavazuje užít Dílo (plakát) v místním zpravodaji na formátu **ne menším než A5** a způsobem zaručujícím **plnou čitelnost** veškerého textového obsahu, ledaže autor udělí výslovný písemný souhlas k jinému formátu. Užívání díla způsobem snižujícím jeho komunikační hodnotu je zakázáno."

Pokud by Město tuto podmínku porušilo, jednalo by se o jasné **porušení smlouvy**.

To, že zpravodaj je **oficiální, městem vydávaný tisk**, má významný dopad na posuzování situace. Potvrzuje to, že Město vystupuje jako **nabyvatel licence (uživatel díla)** a zároveň jako **vydavatel**, který je plně odpovědný za to, jak je dílo užito.

Situace, kdy je plakát nečitelně zmenšen, zůstává stále porušením autorských práv.

Porušení autorských práv a oficiální tisk

Skutečnost, že jde o oficiální tisk Města, posiluje pozici pana Boka (Autora) ze dvou hlavních důvodů:

1. Závažnější snížení hodnoty díla

Zmenšení plakátu (autorského díla) na nečitelnou velikost (např. A6) v oficiálním zpravodaji **prokazatelně maří jeho účel** a je považováno za **snížení hodnoty díla** podle odst. 3 Autorského zákona.

- Město (a Redakční rada) jako profesionální vydavatel by mělo znát a dodržovat základní pravidla publikování a autorského práva. Vydání nečitelné grafiky v oficiálním tisku je **porušením povinnosti** nakládat s dílem tak, aby nebyla snížena jeho hodnota.
- Autor má právo zakázat užití díla způsobem, který snižuje jeho hodnotu – v tomto případě **zákazem publikování nečitelné zmenšeniny**.

2. Odpovědnost za dodržení licence

Pokud by mezi Městem a panem Bokem existovala **licenční smlouva** (nebo by ji Město mělo mít), porušení podmínek ohledně rozměru nebo kvality zveřejnění (jak bylo zmíněno: Město plakát bez souhlasu zmenšuje pod čitelný formát) by znamenalo **porušení závazku ze smlouvy**.

- Město, coby vydavatel zpravodaje, je přímým subjektem, který neoprávněný zásah provádí a zveřejňuje.
- **Dvojitá role knihovnice** jako členky komise a předsedkyně redakční rady znamená, že Město má **přímou informaci** o námitkách autora (z Komise) a přesto je **vědomě ignoruje** při rozhodování v Redakční radě.

Jak by měl autor postupovat

Pan Bok by měl svůj nesouhlas s nečitelným zmenšováním formalizovat:

1. **Oficiální písemná výzva (Doporučený dopis):** Autor by měl Městu (Starostovi a Redakční radě) zaslat dopis, ve kterém:
 - **Prokazatelně zakáže** další užití plakátu ve formátu snižujícím jeho čitelnost a hodnotu (tj. menším než A5).
 - **Odkáže se** na odst. 3 Autorského zákona.
2. **Požadavek na zadostiučinění:** Může požadovat **přiměřené zadostiučinění** (např. omluvu ve zpravodaji) za již proběhlé zásahy do jeho osobnostních práv.

Bez formálního zákazu ze strany Autora Město fakticky pokračuje v protiprávním stavu.

Kam ve zpravodaji uvést Autora plakátů?

Jelikož je zpravodaj **oficiální tiskovina vydávaná Městem** a plakáty jsou chráněná autorská díla, je nezbytné uvést Autora (**Michael Bok**) tak, aby bylo splněno jeho **osobnostní právo na uvedení autorství** (odst. 1 písm. a) Autorského zákona).

Ideální místo pro uvedení autora závisí na formě, v jaké je plakát ve zpravodaji zveřejněn.

Doporučené umístění uvedení autorství

1. Uvedení pod konkrétním plakátem

Nejjasnější a nejpřímější způsob je uvést autora **bezprostředně pod (nebo vedle)** reprodukováným plakátem.

- **Příklad formulace:**

Grafika a design plakátu: Michael Bok

nebo

Autor grafiky: M. Bok

Tím se jednoznačně propojí konkrétní dílo s jeho tvůrcem, čímž Město plní svou povinnost.

2. Uvedení v tiráži / impresu zpravodaje

Pokud je plakátů v daném čísle více, nebo pokud je z technických důvodů uvedení autora pod každým plakátem obtížné, lze to uvést hromadně v **tiráži** (impresu) zpravodaje. Toto je však **méně ideální** a mělo by být **vždy doplněno odkazem** k dílu, aby bylo zřejmé, ke kterému dílu se autorství vztahuje.

- **Umístění:** Mezi seznam redakční rady, vydavatele a tiskárny.
- **Příklad formulace:**

Autoři grafických děl v tomto čísle:

- Plakát "Název akce A": Michael Bok
- Plakát "Název akce B": Michael Bok

 Důležité upozornění: Pokud Město zmenšením na A6 a umístěním vedle sebe **snižuje hodnotu díla**, nestačí jen uvést autora. Autor má v takovém případě právo takové užití zakázat, i když je jeho jméno uvedeno. Uvedení jména Autora by mělo být součástí **řádného a čitelného** zveřejnění.

Závěr: Nejbezpečnějším postupem pro Město je **uvádět autora přímo pod každým plakátem**.

8. O LICENČNÍ SMLOUVĚ

Doporučená formalizace vztahu mezi **Městem Nová Včelnice** (Nabyvatel licence / Uživatel) a **Michaelem Bokem** (Autor / Poskytovatel licence) by měla proběhnout uzavřením **Licenční smlouvy**.

Tato smlouva by měla **předejít** většině projednávaných sporů (jako je neuvádění autorství, neoprávněné zmenšování plakátů a spory o úpravy) a zajistit, že Město může díla legálně užívat.

Klíčové body pro Licenční smlouvu

Zde je shrnutí nejdůležitějších bodů, které by Město a pan Bok měli v dohodě ukotvit:

1. Uvedení autorství (Osobnostní práva)

- **Povinnost:** Město se zavazuje u všech rozmnoženin a při jakémkoli užití uvést autora.
- **Forma:** Autorství bude uváděno formou **signatury** (podpisu/pseudonymu) přímo na grafice od pana Boka, **DOPLNĚNÉ** o uvedení autora v **tiráži/doprovodném textu** (zejména u digitálního šíření).

Příklad: "Grafika a design plakátu: Michael Bok".

2. Rozsah a účel užití (Majetková práva)

- **Typ licence:** Doporučuje se **nevýhradní licence**, aby autor mohl dílo užít i jinde, pokud se tak dohodne.
- **Účel:** Licence se poskytuje k účelu **propagace a informování veřejnosti** o akcích Města.
- **Způsob užití:** Musí být definován konkrétně (tisk plakátů, zveřejnění na webu/sociálních sítích, publikace v místním zpravodaji).

3. Zásahy a úpravy díla (Nedotknutelnost díla)

- **Zákaz snižování hodnoty:** Město se zavazuje **neužít dílo způsobem snižujícím jeho hodnotu** (včetně neoprávněného zmenšení, které vede k nečitelnosti).
- **Úpravy rozměrů ve zpravodaji:** Mělo by být výslovně ujednáno, že plakát pro účely tisku ve zpravodaji musí být na formátu **zajišťujícím čitelnost**, a že Město **nesmí** měnit kompozici, fonty nebo barvy bez **předchozího souhlasu autora**.

4. Vymezení Autorského díla

- Smlouva by měla potvrdit, že **autorským dílem je pouze grafická podoba** plakátu (jedinečné vizuální vyjádření), nikoli **námět nebo obsahové podklady** (program akce), které poskytla Kulturní komise. Tím se vyjasní, že komise není spoluautorem.

Stručné shrnutí právní ochrany Autora

- **Vznik práv:** Autorství (a osobnostní práva) vzniká panu Bokovi automaticky vytvořením každého jedinečného plakátu.
- **Porušení:** Nepřisouzení autorství a neoprávněné zmenšování plakátů, které maří jejich účel, je **porušením osobnostních práv** Autora.

Uzavření písemné licenční smlouvy je klíčové pro transparentní a právně čistý vztah mezi Městem a Tvůrcem.

Zde je návrh textu pro licenční smlouvu, který má za cíl ochránit plakáty pana Boka před neoprávněným zmenšováním v místním zpravodaji, a tím i před snížením jejich hodnoty.

Ustanovení o rozsahu a úpravách díla ve Zpravodaji

Čl. IV. Způsob a Rozsah užití díla

1. Nabyvatel (Město) je oprávněn užít Dílo (plakát) pro účely propagace akcí Města mimo jiné **tiskem a zveřejněním v místním zpravodaji**.
2. Nabyvatel je povinen zajistit, že Dílo bude v tištěné podobě zveřejněno tak, aby byla **zachována jeho plná čitelnost a původní komunikační hodnota**.
3. Pro účely tištěného zpravodaje se Nabyvatel zavazuje, že grafické dílo plakátu bude reprodukováno na ploše, která **není menší než formát A5** (tiskové strana), pokud se Autor s Nabyvatelem písemně nedohodnou jinak.

Čl. V. Nedotknutelnost díla a Zásahy

1. Nabyvatel se zavazuje, že nebude do Díla zasahovat způsobem, který by snižoval jeho **uměleckou nebo odbornou hodnotu** (osobnostní právo Autora).
2. Za takový zásah se považuje zejména **jakékoli zmenšení, ořez nebo jiná reprodukce** Díla, která vede k **nečitelnosti** textových informací, narušení grafické kompozice nebo maření propagačního účelu díla.
3. V případě, že by reprodukce Díla ve zpravodaji nesplňovala podmínky **čitelnosti a komunikační hodnoty** uvedené v Čl. IV., je Autor oprávněn takové užití **zakázat** a požadovat nápravu.

Tato formulace jasně **spojuje povinnost zachování čitelnosti** (což řeší problém A6) s **konkrétním technickým limitem** (minimální formát A5) a odvolává se na ochranu **autorskoprávní hodnoty díla**.

9. LICENČNÍ SMLOUVA

Pro zajištění jasných právních vztahů ohledně užívání plakátů vytvořených panem Michaellem Bokem (Tvůrcem) pro Město Nová Včelnice (Uživatel), by licenční smlouva měla obsahovat následující **klíčové body** podle českého autorského a občanského práva:

Klíčové body licenční smlouvy

1. Identifikace stran a díla

- **Smluvní strany:** Přesné určení **Autora/Poskytovatele licence** (Michael Bok) a **Nabyvatele licence/Uživatele** (Město Nová Včelnice, zastoupené starostou).
- **Předmět licence (Dílo):** Konkrétní a jednoznačné popsání grafického díla, ke kterému se licence poskytuje (např. "Plakát pro akci [Název akce] – grafický návrh ve formátu PDF a zdrojovém souboru").

2. Typ a Rozsah licence

Toto je nejdůležitější část. Musí být jasně definováno, jakým způsobem smí Město plakát užít.

- **Typ licence:** Zda je licence **nevýhradní** (Autor může poskytnout licenci i dalším subjektům) nebo **výhradní** (jen Město může dílo užít, Autor v rozsahu výhradní licence sám dílo užít nesmí). Pro plakáty Města je často vhodná **nevýhradní** licence, pokud to Autorovi nevadí.
- **Způsob užití:** Přesný výčet všech způsobů, jak Město plakát využije. Typicky to zahrnuje:
 - **Rozmnožování** (tisk plakátů, letáků, vkládání do obecního tisku).
 - **Rozšiřování** (distribuce vytištěných plakátů).
 - **Sdělování veřejnosti** (zveřejnění na webových stránkách Města, sociálních sítích, e-mailových zpravodajích).
- **Územní a časový rozsah:**
 - **Území:** Obvykle "území České republiky", nebo jen "Město Nová Včelnice a okolí".
 - **Doba:** Může být určena buď na **dobu trvání majetkových práv** (standardní doba ochrany je život autora + 70 let) nebo **časově omezená** (např. po dobu trvání akce nebo 5 let).

3. Autorská odměna

- **Úplatnost/Bezúplatnost:** Uvést, zda je licence poskytována **za úplatu** (specifikovat částku, splatnost a způsob úhrady) nebo **bezúplatně**. V případě Tvůrce, který je členem komise a pracuje pro Město, je častá **bezúplatná** licence (pokud již není honorován za samotnou grafickou práci).

Doporučení: Pokud je odměna za grafickou práci již sjednána, je dobré uvést, že tato odměna zahrnuje i poskytnutí nevýhradní licence k užití díla ve stanoveném rozsahu.

4. Uvedení autorství

- **Doložka o autorství (Osobnostní práva):** Je nutné uvést, že Město je povinno u všech rozmnoženin a při sdělování díla veřejnosti (např. pod plakáty, u online verzí) uvést jméno autora: "**Autor: Michael Bok**", ledaže se autor výslovně vzdá práva na uvedení jména. Nicméně, i tak musí být zachováno právo na **nedotknutelnost díla**.

5. Změny díla (Úpravy)

- **Právo na úpravu:** Autor má právo na **nedotknutelnost díla**. Pokud by Město potřebovalo plakát v budoucnu měnit (např. přeložit, zmenšit, upravit barvy), musí mít k tomu **předchozí souhlas autora**. Smlouva by měla toto povolení řešit, například:
 - "Město je oprávněno provádět drobné úpravy díla (změna formátu, ořez) pro účely užití v souladu s licenční smlouvou."
 - "Jakákoli jiná změna (změna kompozice, barevné palety) vyžaduje předchozí písemný souhlas Autora."

6. Závěrečná ustanovení

- **Účinnost:** Datum podpisu a platnosti smlouvy.
- **Odkaz na zákon:** Odkaz na Autorský zákon a Občanský zákoník.

i Shrnutí pro praxi: Pokud je práce dobrovolná, nejjednodušším řešením je **bezúplatná nevýhradní licence** na dobu trvání majetkových práv pro účely propagace akcí Města, s jasnou povinností **uvádět jméno autora** (Michael Bok).

10. ZVLÁDÁNÍ ARGUMENTŮ

Tady je pár příkladů, jak komunikovat na obecně právní úrovni.

Očekávané argumenty Města a Reakce Autora

Argument Města/Komise	Váš protiargument (Pan Michael Bok)	Právní základ
"Nemáme místo, musíme tisknout levně."	Nepřijatelné. Náklady na tisk nejsou důvodem pro porušení autorských práv. Licence k užití díla neznamena právo dílo znehodnotit. Autor má právo takové užití zakázat.	odst. 3 Autorského zákona (Zákaz užití díla snižujícího jeho hodnotu).
"Složka patří Městu, nebylo sjednáno, že k ní máš přístup."	Nesouhlasím. Soubory v tiskové kvalitě představují originální rozmnoženinu mého autorského díla. Znepřístupnění mi brání v ověřování řádného užití a ve výkonu mých autorských práv (archivace, portfolio).	Obecné principy výkonu autorských práv a dobré víry.
"Plakáty jsou práce Komise, nebylo nutné tě uvádět/konzultovat zmenšení."	Nesprávné. Já jsem jediný Autor grafického díla a Komise je pouze poskytovatel obsahu . Osobnostní práva (autorství a nedotknutelnost díla) nelze převést ani odejmout, i kdybych byl členem Komise.	(Autor) a (Osobnostní práva) Autorského zákona.
"Zmenšení je jen technická úprava, nikoliv zásah do díla."	Je to zásah. Zmenšení, které vede k nečitelnosti a ztrátě propagačního účinku , je znehodnocením (snížením hodnoty) díla. To je více než pouhá technická úprava.	odst. 3 Autorského zákona.

obecné shrnutí pro AUTORA

Zde je nejdůležitější, co pro vás z celé příručky vyplývá:

- **Autorská práva:** Každý VÁŠ plakát je **samostatné autorské dílo** chráněné zákonem, a to bez ohledu na to, zda jste členem komise, nebo zda vám bylo za práci zaplacen.
- **Uvedení autorství:** Město je **povinně** Autora uvádět. Podpis na plakátu by měl stačit, ale mělo by být doplněno o uvedení v doprovodném textu nebo tiráži zpravodaje.
- **Nedotknutelnost díla:** Město/Redakční rada **nesmí** plakáty jednostranně zmenšovat na nečitelné formáty (např. A6), protože to **snižuje hodnotu díla**. Autor má právo takové užití **zakázat**.

11. EXTRÉM

OTÁZKA:

Co když jsem vytvořil nějaký vzor, styl, design. A časem už nebudu členem kulturní komise, a někdo jiný by začal vytvářet plakáty s použitím stejných prvků jako já?

ODPOVĚĎ:

To je velmi relevantní a častá otázka v oblasti grafického designu. Situace, kdy Tvůrce (pan Michael Bok) opustí komisi a někdo jiný navazuje na jeho styl, se dotýká rozdílu mezi **ochranou díla a ochranou myšlenky nebo stylu**.

Zde je rozbor této situace z pohledu českého autorského práva:

1. Ochrana samotného plakátu (Konkrétní vyjádření)

Plakát jako takový (tedy **konkrétní grafické ztvárnění** – přesná kompozice, rozložení textu, barevná paleta, konkrétní ilustrace či fotografie) je chráněn Autorským zákonem jako **autorské dílo**.

- **Co je zakázáno:** Nový tvůrce **nesmí** plakát **rozmnožovat** (kopírovat, skenovat, tisknout) ani jej **zpracovat** (dělat z něj odvozené dílo, např. jen lehce změnit data a nechat stejný design). Pro jakékoliv užití původního plakátu nebo jeho přímé úpravy by Město potřebovalo **licenci** od pana Boka.

2. Ochrana vzoru, stylu nebo myšlenky (Nechráněné prvky)

Autorský zákon primárně **nechrání myšlenky, principy, náměty, styly, metody ani funkční rysy**.

- **Styl/Vzor:** To znamená, že pokud pan Bok vytvořil "vzor", který zahrnuje např. specifickou strukturu, určitou barevnou paletu (např. vždy modrá/žlutá), konkrétní font nebo obecné rozložení prvků, tyto **obecné stylistické a technické rysy nejsou samy o sobě chráněny** autorským právem.
- **Co je povoleno:** Nový tvůrce může použít:
 - **Stejnou myšlenku/námět:** Např. plakát na stejnou akci s podobným poselstvím.
 - **Stejný funkční styl:** Např. zachovat font Města, používat stejnou barevnou paletu nebo stejný rámeček, pokud se jedná o **obecný vizuální styl (brand identity)**, který není **jedinečným autorským vyjádřením** pana Boka.

Pravidlo: Autorský zákon chrání **jedinečné a konkrétní vyjádření**, ne **funkční a obecné prvky**. Pokud by druhý tvůrce vytvořil **nové a originální dílo**, ale s podobným "pocitem" nebo v rámci vizuálního stylu Města, **nedochází k porušení práv**.

3. Porušení práv: Kde je hranice?

Hranice mezi povoleným napodobením stylu a zakázaným kopírováním díla je tenká a určuje se posouzením, zda se jedná o:

1. **Parazitování na stylu (Legální):** Nový plakát je **vytvořen znovu**, ale dodržuje vizuální identitu Města (která může být založena na prvcích, které pan Bok používal). Nové dílo je **originální** a vzniklo **tvůrčí činností** nového autora.
2. **Zpracování / Imitace díla (Nelegální):** Nový plakát je **pouhou modifikací** původního díla pana Boka. Pokud nový tvůrce pouze vymění text a datum na původní Bokově grafice, nebo okopíruje **charakteristické, jedinečné a tvůrčí prvky** do té míry, že se jedná o **záměnu**, jde o porušení práva na zpracování (maj. právo, § 23).

Klíčové vodítko: Pokud se nový plakát od toho původního **výrazně odlišuje** v kompozici, detailech a provedení, a je považován za **nové autorské dílo**, je vše v pořádku, i když navazuje na stejný vizuální styl.

Doporučení pro Město

Aby se Město v budoucnu vyhnulo sporům, je vhodné mít ve smluvních dokumentech s tvůrci explicitně řešeno, zda:

- **Přebírá Město autorská práva** k vytvořené **grafické koncepci/logotypům**, které by měly sloužit jako vizuální styl Města (to se řeší licenční smlouvou s převodem práv).
- **Má Město právo udělat z děl odvozená díla** (právo na zpracování).

Tyto body by měly být řešeny s panem Bokem (Tvůrcem) v licenční smlouvě, ještě **před** jeho odchodem z komise, aby byla zajištěna kontinuita komunikace Města.

Ochrana Autorských práv i po odchodu z kulturní komise

Odchod z komise **nemá absolutně žádný vliv na vaše autorská práva** k vytvořeným plakátům.

Funkce / Role	Autorská práva	Po odchodu
Člen kulturní komise	Žádná – jste poradce/organizátor.	Ztrácíte tuto roli.
Autor grafického díla (Michael Bok)	Všechna – osobnostní (uvedení jména, nedotknutelnost) a majetková (odměna, licence).	PRÁVA ZŮSTÁVAJÍ NEDOTČENA.

I po vašem odvolání z komise:

1. **Město má povinnost** uvádět vaše jméno u každého užití vašich plakátů.
2. **Město se nesmí** dopouštět zásahů do díla (nečitelné zmenšování ve zpravodaji).
3. **Máte právo** trvat na dodržování podmínek užití (např. Licenční smlouvy) a požadovat přístup k souborům pro portfolio.

3. Doporučený postup

Před případným odvoláním (nebo těsně po něm) proveďte tyto kroky:

1. **Finalizujte Výzvu:** Ujistěte se, že jste **písemně** odeslal Městu připravenou **Výzvu k zajištění autorských práv**, která **zakazuje** znehodnocování děl ve zpravodaji a požaduje přístup k souborům. Tím si právně chráníte svá díla, i když již nebudete členem komise.
2. **Písemné uzavření licenčního vztahu:** Můžete Radě města (Starostovi) nabídnout, že jste ochoten **jednorázově uzavřít Licenční smlouvu** (vzor jsme připravili) na všechna dosavadní díla, čímž Městu zajistíte právní klid a sobě ošetříte užívání děl do budoucna.

Váš odchod z komise pouze **mění váš vztah s lidmi**, nikoliv **vztah mezi vámi a vašimi díly**.

12. BONUS – MŮŽE SE HODIT POKUD FOTÍTE

Autorství fotografie (autorská práva) (pouze velmi obecně)

vzniká automaticky v okamžiku jejího pořízení a patří tvůrci, který je i v případě amatérských fotografií. K tomu, aby bylo možné fotografii užít nebo upravovat, je potřeba získat licenci či souhlas autora. Vlastnictví fotografie není totožné s autorstvím a autor vždy disponuje osobnostními právy, zatímco majetková práva k užití může licencovat.

Co znamená autorství a jak funguje

- Automatické vznik autorských práv: Autorská práva vznikají okamžikem vytvoření díla. Není nutná žádná registrace ani formální kroky.
- Ochrana tvůrčí činnosti: Autorství chrání originální a tvůrčí fotografie, které jsou výsledkem duševní činnosti.
- Licence vs. autorství: Získáním licence autor propůjčuje právo k užití fotografie (např. kopírování, šíření), ale autorství mu stále zůstává.
- Dělení fotografií:
 - a. Umělecké: Jedinečné, výsledky tvůrčí činnosti.
 - b. Původní: Např. běžné fotografování památek, které je také chráněno.
 - c. Ostatní: Strojové, průkazkové fotografie, které nemusí být chráněny (dle § 2 odst. 1 a 2 autorského zákona).

Jak správně užívat fotografie

- Získání licence: Před užitím fotografie je potřeba získat souhlas autora, nejčastěji prostřednictvím licenční smlouvy.
- Úpravy fotografií: Jakékoliv úpravy, včetně drobných (např. změna barev, ořez), vyžadují svolení autora.
- Ochrana osobních údajů: Při fotografování osob je nutné respektovat jejich právo na ochranu soukromí. Svolení k pořízení a šíření fotografie je nutné, pokud se nejedná o zákonem stanovené výjimky (např. umělecké, zpravodajské účely).

Co dělat při neoprávněném užití

- První krok: V první řadě požadovat odstranění fotografie a stažení z webu, upozornit na porušení autorských práv.
- Další nároky: Kromě odstranění lze požadovat stažení či zničení neoprávněně pořízených rozmnoženin díla.
- Peněžní nároky: Můžete žádat o náhradu škody, dvojnásobek licenční odměny a další finanční kompenzaci.

Co dělat, pokud fotografii nemůžete najít

- Ověření pravosti: Pravost fotografie můžete ověřit pomocí nástrojů jako je Google Images nebo TinEye.
- Kopírování souborů: Elektronická podoba fotografie je chráněna autorským zákonem.

13. ZÁVĚR A TIPY

Tahle příručka není návodem na tvorbu plakátů, přesto bych tu měl pro Vás na závěr pár tipů, kterými předejdete technickým problémům.

- Pokud tvoříte plakáty, založte si na VAŠEM Google disku složku, do které je budete nahrávat a příslušným lidem (redakce, starosta, tajemník, tiskárna apod.) sdílet, nebo udělovat konkrétní přístup. Vždy dané osobě udělujte práva „čtenář“ nikdy ne „editor“. Vaše data tak zůstanou u Vás a v bezpečí před ztrátou přístupu ke složce ovládané někým jiným (např. městským úřadem).
- Plakáty nahrávejte určitě v „tiskové kvalitě“, ale v takovém formátu, aby jej dokázala zpracovat i ta nejméně proškolená či nejméně technicky zdatná osoba. Takže i když je to šílené, zachovejte rozlišení nejméně 300 dpi, ale na disk pro účely tisku či čehokoli jiného sdílejte ve formátu JPG. (nebo PDF)
- Pokud budete návrhy plakátů ukazovat online, počítejte s tím, že každý má jiný zobrazovač – tedy telefon, nebo monitor. Někdo má displej telefonu AMOLED, někdo LCD, někdo zapnutý filtr žlutého světla, někdo ztlumený jas atd... co to znamená? Že každý uvidí barevnou paletu plakátu úplně jinak. Doporučuji, pokud je to možné návrhy plakátů ukazovat jen na schůzích celé kulturní komise.
- Počítejte s ne úplně kvalitním tiskem. Téměř vždy si města tisknou plakáty sami na tiskárně městského úřadu. Doporučuji si udělat zkušební paletu barev a vytisknout si ji tam, ať víte, jaká barva, jak pak z tiskárny vyleze.
- Zálohujte, a všechna data mějte zálohovaná, a soubory editovatelné.
- Nenechte se odradit, nejen tím vším, co je v příručce napsáno, ale i tím že se setkáte vždy s lidmi co designu a sdělení nerozumí. A ti vám v zásadě nikdy nepomohou ani Vás neposunou nikam dál. Vždycky budete z určité části jako autor, jako umělec...nepochopen.
- Pozor, zpravodaje mají své redakce a své datумы uzávěrek, vždy dodávejte vše včas. Plakáty i jiná díla si hlídejte, a vyžadujte kontrolu před odesláním do tisku. Redakční rada Vám v tom nemůže bránit.
- Dohody a změny, sepisujte, a vzájemně si s danými lidmi podepisujte. Co je psáno to je dáno.

Příloha této příručky: „PRAVIDLA PRO PUBLIKACI“ určená pro OBJEDNAVATELE / UŽIVATELE

Děkuji, že jste dočetli až sem, na úplný konec... tak ať se Vám daří!